

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/185655,Znicze-pamieci-w-75-rocznice-smierci-rtm-Witolda-Pileckiego-Wroclaw-Lagiewniki-2.html>
25.04.2024, 08:56

Znicze pamięci w 75. rocznicę śmierci rtm. Witolda Pileckiego - Wrocław, Łagiewniki, 25 maja 2023

25 maja 2023 r. o 21.30 - w godzinę śmierci rtm. Witolda Pileckiego, zamordowanego z wyroku komunistycznego sądu w więzieniu na warszawskim Mokotowie - w całym kraju zapłonęły znicze pamięci. Nie inaczej było na Dolnym Śląsku.

We Wrocławiu przy pomniku poświęconym postaci Witolda Pileckiego na wrocławskiej Promenadzie Staromiejskiej, w pobliżu gmachu Opery odbyły się dwie uroczystości. O godzinie 12:00 żołd rotmistrzowi oddali żołnierze wraz z kombatantami i delegacją władz wojewódzkich.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentowali Sylwia Krzyżanowska i Wojciech Trębacz. Spotkanie zorganizował Garnizon Wrocław. Wszyscy w swoich wystąpieniach podkreślali nadzwyczajność postaci Witolda Pileckiego i konieczność organizowania takich spotkań. Wojciech Trębacz, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN powiedział o Pileckim, że

- Jego życie to gotowy scenariusz na film. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej, bronił kraju w 1939 roku, współtworzył dwie konspiracje. To prawdziwy bohater naszej nowoczesnej historii. Da się zmieścić mnóstwo wydarzeń i faktów, jednocześnie takich, które mogą być pewnym wzorem, pewnym wyrzutem sumienia nawet dla wielu, że można było się tak zachować, że kiedy trzeba było walczyć, to się walczyło, a kiedy trzeba było po prostu oddać się danej sprawie, to również się to robiło.

Tego samego dnia, jednak wieczorem w godzinę śmierci rtm. Witolda Pileckiego, również przy tym samym pomniku odbyła się uroczystość organizowana przez wrocławski IPN. Wieczorem 25 maja, zgromadzonym dr Kamil Dworaczek, dyrektor wrocławskiego Oddziału IPN, naświetlił ideę akcji zapalania znicza pamięci oraz przedstawił sylwetkę bohatera.

Wśród delegacji wrocławskiego IPN znaleźli się także: Kamila Bałchanowska, Marek Gadowicz, Stanisław Kiełb z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu oraz dr Krzysztof Łagojda z Oddziałowego Biura Badań Historycznych we Wrocławiu.

Zgromadzeni odśpiewali hymn państwowy, odmówili także modlitwę. W uroczystości udział wzięli Sztandar Chorągwi Dolnośląskiej ZHP im. hm. Stefana Mirowskiego, Sztandar Hufca ZHP im. Polonii Wrocławskiej oraz Dolnośląska Chorągiew Harcerzy ZHR im. Orłąt Lwowskich, a także członkowie Stowarzyszenia Odra Niemen oraz członkowie środowisk kombatancko-patriotycznych.

Tego samego dnia o godzinie 21:30 zapalono znicze pamięci przy pomniku rotmistrza w Łagiewnikach w powiecie dzierzoniowskim. Pomnik powstał z inicjatywy mieszkańców gminy Łagiewniki i IPN. Został wspólnie sfinansowany i wykonany. W uroczystości udział wzięli wicewojewoda dolnośląski Jarosław Kresa. Uroczystość została zorganizowana przez władze gminy Łagiewniki, z wójtem Jarosławem Tyńcem i zastępcą wójta Jackiem Mikusem oraz Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu. Asystę wojskową zapewnili oficerowie i żołnierze z garnizonów w Kłodzku i we Wrocławiu. Licznie przybyli mieszkańcy Łagiewnik i okolicznych miejscowości.

Znicze pamięci w imieniu IPN zapalili Sylwia Krzyżanówka i naczelnik OBUWiM Wojciech Trębacz, który w swoim wystąpieniu, oprócz podkreślenia miejsca Rotmistrza w historii Polski, wspomniał o ogólnopolskiej akcji IPN w kilkudziesięciu miejscach pamięci w całym kraju. Pomnik Pileckiego w Łagiewnikach jest jedynym pomnikiem figuratywnym rotmistrza na Dolnym Śląsku i jednym z niewielu w Polsce wykonany z taką dbałością o szczegóły, o czym świadczą na przykład bardzo precyzyjnie i wiernie odwzorowane odznaczenia Witolda Pileckiego. Udało się tylko dzięki ogromnemu zaangażowaniu się w to przedsięwzięcie historyków z Oddziału IPN we Wrocławiu, a przede wszystkim pracowników Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu.

Odstąpienie pomnika rotmistrza Witolda Pileckiego w Łagiewnikach nastąpiło 1 października 2021 roku.

Rotmistrz Witold Pilecki

25 maja 1948 r. o godz. 21.30 komuniści zabili jednego z najdzielniejszych obrońców Niepodległej. Żołnierza Armii Krajowej, organizatora ruchu oporu w niemieckim obozie koncentracyjnym KL Auschwitz, uczestnika powstania warszawskiego.

Służbę Polsce rozpoczął w czasie wojny z bolszewikami w 1920 r. Walczył podczas kampanii wrześniowej 1939 r., a następnie w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego. W 1940 r., wykonując misję zleconą przez dowództwo ZWZ, dobrowolnie poddał się aresztowaniu i wywózce do niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Auschwitz, by zdobyć informacje o zbrodniach Niemców i zorganizować konspirację niepodległościową. Na skutek zagrożenia dekonspiracją podjął decyzję o ucieczce, którą udało mu się szczęśliwie przeprowadzić.

W 1944 r. walczył w powstaniu warszawskim, w zgrupowaniu Chrobry II. Od 1945 r. służył w 2. Korpusie Polskim we Włoszech, skąd – decyzją gen. Władysława Andersa – wrócił do Polski, by odtworzyć rozbite po działaniach wojennych struktury wywiadowcze, działające dla Rządu RP na uchodźstwie. Został aresztowany w maju 1947 r., osadzony w areszcie śledczym przy ul. Rakowieckiej w Warszawie i poddany okrutnemu śledztwu. Mimo tortur do końca zachował żołnierską postawę. Pozostał wierny dewizie: Bóg, Honor, Ojczyzna.

Pokazowy proces przed komunistycznym sądem trwał dwa tygodnie. Rtm. Pilecki i jego podwładni zostali skazani za „szpiegostwo”. Orzeczono trzy kary śmierci i kilka długoletniego więzienia. Ostatecznie Tadeuszowi Płużańskiemu i Marii Szelągowskiej kary śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie. Rtm. Pilecki został zamordowany strzałem w potylicę, wieczorem 25 maja 1948 r. Ciało złożono w nieoznaczonym miejscu na warszawskich Powązkach.

Przed II wojną światową Witold Pilecki gospodarował w rodzinnym majątku w Sukurczach. Organizował pomoc społeczną, kółka rolnicze i kursy przysposobienia wojskowego. Założył rodzinę. Rozwijał zdolności artystyczne: rysował, malował, pisał wiersze...

Do 1989 r. wszelkie informacje o dokonaniach i losie Witolda Pileckiego podlegały w PRL ścisłej cenzurze. W lipcu 2006 r. prezydent Lech Kaczyński, w uznaniu zasług Witolda Pileckiego i jego oddania sprawom ojczyzny, odznaczył go pośmiertnie Orderem Orła Białego. W 2013 r. został pośmiertnie awansowany na pułkownika.